

Rada
Evropské unie

Brusel 5. října 2023
(OR. en)

13832/23
ADD 1

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	4. října 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 566 final ANNEX
Předmět:	PŘÍLOHA SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ, kterým se navrhuje Evropské prohlášení o cyklistice

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 566 final ANNEX.

Příloha: COM(2023) 566 final ANNEX

V Bruselu dne 4.10.2023
COM(2023) 566 final

ANNEX

PŘÍLOHA

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ,**

kterým se navrhuje Evropské prohlášení o cyklistice

Evropské prohlášení o cyklistice

Evropský parlament, Rada a Evropská komise slavnostně vydávají následující společné prohlášení o cyklistice

Preambule

Vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Doprava má klíčový význam pro sociální začlenění a hospodářský rozvoj a pro vytváření pracovních míst a podporu přístupu k dalším základním službám, jako jsou zaměstnanost, vzdělávání, zdravotnictví a péče. Je však stále významným zdrojem emisí skleníkových plynů, znečištění ovzduší, hlukového znečištění a znečištění vody. Kongesce je i nadále vážným problémem pro efektivitu dopravních systémů a také snižuje obyvatelnost postižených oblastí, čímž společnosti a ekonomice vznikají nemalé náklady.
- (2) Udržitelné formy dopravy jsou nezbytné pro dosažení cílů EU, pokud jde o klima, nulové znečištění a energetickou účinnost. K nejudržitelnějším, nejzdravějším a nejefektivnějším patří jízda na kole, která má značný potenciál podpořit dekarbonizaci městské dopravy a přispět k dosažení celounijního cíle spočívajícího ve snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990 a v dosažení klimatické neutrality do roku 2050, jak je stanoveno v evropském právním rámci pro klima¹. Cyklistika nám rovněž pomůže se přiblížit k cíli nulového znečištění² a současně bude mít řadu přínosů i v jiných oblastech. V rámci našich klimatických cílů je další rozvoj cyklistiky obzvláště klíčový pro evropská města.
- (3) Pojem cyklistika pokrývá širokou a dynamickou škálu silničních vozidel poháněných lidskou silou včetně jízdních kol do různých terénů, nákladních kol, kol pro přepravu dětí, kol pro osoby se zdravotním postižením, tříkolek, lehokol, velomobilů, dvojkol, elektrokol, rychlých elektrokol a přívěsných vozíků za kola. Tyto prostředky uspokojují široké spektrum potřeb v oblasti dopravy a mobility a vyžadují odpovídající infrastrukturu. Cyklistika plní stále významnější úlohu v přepravě zboží po městech, zejména v doručování balíků a při nakupování, a to díky nákladním a podobným kolům. Aby byl využit plný potenciál cyklistiky, měly by politiky, které se jí týkají, uvedenou rozmanitost odrážet.
- (4) K plnému využití potenciálu je zapotřebí, aby byla cyklistika patřičně řešena a zohledňována v politikách městské mobility na všech úrovních správy a financování, při plánování dopravy, v informačních kampaních, při přidělování prostoru, v bezpečnostních předpisech a odpovídající infrastruktuře a důležitá jsou také zvláštní opatření zaměřená na osoby se zdravotním postižením nebo sníženou schopností pohybu a orientace. Aktivní mobilita, včetně cyklistiky, například zaujímá ústřední místo v koncepci EU pro plánování udržitelné městské mobility³. Opatření na podporu

¹ [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení \(ES\) č. 401/2009 a nařízení \(EU\) 2018/1999 \(„evropský právní rámec pro klima“\)](#)

COM(2020) 789.

² Osmý akční program pro životní prostředí (rozhodnutí (EU) 2022/591) vyzývá Komisi, členské státy, regionální a místní orgány a případně zúčastněné strany, aby na unijní, vnitrostátní, regionální a místní úrovni posílily pobídky příznivé pro životní prostředí a postupně zrušily dotace škodlivé pro životní prostředí, zejména dotace na fosilní paliva.

³ Doporučení Komise (EU) 2023/550 ze dne 8. března 2023 o vnitrostátních programech na podporu plánování udržitelné městské mobility.

cyklistiky je třeba oznamovat v rámci dekarbonizačního pilíře vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a musí být náležitě zvažována v plánech mise programu Horizont Evropa usilující o 100 klimaticky neutrálních a inteligentních měst do roku 2030.

- (5) Cyklistika zlepšuje sociální začlenění a přispívá k tělesnému a duševnímu zdraví a pohodě. Jedná se o mírnou fyzickou aktivitu, která snižuje zdravotní rizika a výskyt předčasných úmrtí, jež jsou spojeny se sedavým životním stylem. Jízdní kola s pomocným elektrickým pohonem (elektrokola, rychlá elektrokola), jež nabývají na oblibě, umožňují ujet delší vzdálenosti, plní potřeby rodin a malých a středních podniků v oblasti mobility a dopravy a oslovují i další skupiny, jako jsou starší lidé a osoby se zdravotním postižením nebo s omezenou schopností pohybu a orientace.
- (6) Existence rozsáhlejší, lepší a bezpečné cyklistické infrastruktury v celé EU je nezbytná k tomu, aby kola používalo více lidí, a to jak pro pohyb uvnitř městských a venkovských oblastí, tak pro dopravu mezi nimi. Lepší cyklistická infrastruktura bude přínosem i pro jiné účely, např. řešení v oblasti mikromobility.
- (7) K naplnění ambice přivést k cyklistice větší množství lidí je zapotřebí, aby bylo na cyklistiku vyčleněno zvláštní financování na místní, vnitrostátní a evropské úrovni. Patřičný objem investic je nezbytným předpokladem pro to, aby se výrazně zlepšily podmínky pro jízdu na kole a mohla být udržována infrastruktura.
- (8) Bezpečnost je nezbytným předpokladem pro to, aby byli lidé k jízdě na kole motivováni, zvláště pak ti, kteří se k ní stále ještě staví zdráhavě, včetně mnoha žen, dětí a starších osob. Kromě zajištění bezpečnější infrastruktury, např. oddělených cyklostezek a chráněného parkování, musí být uplatňovány všechny prvky přístupu „bezpečného systému“ jak na cyklistiku, tak na motorová vozidla a řidiče, kteří s cyklisty sdílejí silnici. Takovými prvky se rozumí mimo jiné bezpečné rychlosti, bezpečné používání silnic nebo bezpečná vozidla, přičemž základní součástí systému musí být také přísné prosazování pravidel silničního provozu. Vypracování norem pro cyklistické pruhy by znamenalo, že nová cyklistická infrastruktura by byla budována podle bezpečnějších návrhů. Bezpečnou cyklistiku lze podpořit také přípravou a výchovou, například ve školách.
- (9) Evropský cyklistický průmysl je celosvětovým inovátorem a lídrem, jakož i důležitým a rostoucím ekonomickým odvětvím. V současné době čítá přes 1 000 malých a středních podniků⁴ a zajišťuje 1 milion pracovních míst. Potenciál tohoto odvětví je však mnohem větší.
- (10) Cyklistika také zásadním způsobem umožňuje udržitelný cestovní ruch a přispívá k dopravnímu propojení v rámci venkovských a městských oblastí i mezi nimi, zejména v kombinaci s vlaky, autobusy a dalšími druhy dopravy, s nimiž zajišťuje služby multimodální mobility. Má hmatatelné přínosy pro místní ekonomiku, zejména pro malé a střední podniky.
- (11) Údaje o cyklistice se v EU neshromažďují konzistentně. Tato skutečnost má dopad na optimální výběr investic do dopravy a na hodnocení účinnosti již přijatých opatření.
- (12) Očekává se, že zásady obsažené v tomto prohlášení pomohou dosáhnout cílů EU v oblasti klimatu a životního prostředí, včetně Akčního plánu pro nulové znečištění⁵ a

⁴ Tyto podniky se zaměřují především na servis a opravy kol, maloobchod apod.

⁵ Sdělení Komise – Cesta ke zdravé planetě pro všechny – Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vod a půdy“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0400&qid=1623311742827>

dalších cílů Zelené dohody pro Evropu, Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu⁶ a Nového rámce EU pro městskou mobilitu⁷.

- (13) Evropský parlament přijal v únoru 2023 usnesení o vytvoření strategie EU pro cyklistiku⁸. V roce 2022 připravilo šest členských států EU evropské prohlášení o cyklistice, které dosud podepsala většina členských států⁹.
- (14) Prosazování a naplňování zásad obsažených v tomto prohlášení je politickým závazkem Unie. Unie odpovídá za plnění tohoto prohlášení ve spolupráci s členskými státy v souladu s příslušnými pravomocemi a v plném souladu s právem Unie.

Prohlášení o cyklistice

Naším cílem je uvolnit plný potenciál cyklistiky v EU. Toto prohlášení uznává cyklistiku jako jeden z nejvíce udržitelných, dostupných, inkluzivních, levných a zdravých forem dopravy a rekreace a její klíčový význam pro evropskou společnost a ekonomiku. Prohlášení by mělo sloužit jako strategický kompas pro stávající a budoucí politiky a iniciativy související s cyklistikou.

Prohlašujeme proto následující:

Kapitola I: Vypracování a posilování politik v oblasti cyklistiky

EU a její členské státy spolu s regionálními a místními orgány mají klíčovou úlohu při podpoře dalšího využívání cyklistiky.

Zavazujeme se:

1. vypracovat, přijmout a posilovat politiky a strategie v oblasti cyklistiky na všech příslušných úrovních správy;
2. přijmout nezbytná opatření k co nejrychlejšímu provedení těchto politik a strategií v oblasti cyklistiky;
3. upřednostňovat cyklistická opatření v rámci plánování udržitelné městské mobility, včetně mobility v širší oblasti dojíždění za hranicemi obcí;
4. vybízet podniky, organizace a instituce k podpoře cyklistiky prostřednictvím systémů řízení mobility, jako jsou pobídky k dojíždění do zaměstnání na kole, poskytování podnikových (elektro)kol, zajištění odpovídajících parkovišť a zařízení pro kola nebo využívání cyklistických doručovatelských služeb;
5. podporovat jízdu na kole jako zdravý způsob dopravy nebo rekreace prostřednictvím osvětových a propagačních kampaní, budování kapacit a školení odborníků přes aktivní mobilitu, a to i na příslušných mezinárodních fórech.

Kapitola II: Podporování inkluzivní, cenově dostupné a zdravé mobility

Každý bez ohledu na věk a pohlaví, včetně osob se zdravotním postižením nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace, by měl mít přístup k mobilitě a cyklistika může ke splnění tohoto cíle významně přispět. Cyklistika by také měla být finančně dostupná

⁶ COM(2020) 789.

⁷ COM(2021) 811.

⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_CS.html

⁹ <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

bez ohledu na výši příjmů a měla by být propagována jako prospěšná pro duševní a tělesné zdraví.

Zavazujeme se:

6. zvýšit využívání cyklistiky tak, aby bylo podporováno sociální začlenění, přičemž zvláštní pozornost budeme věnovat potřebám žen, dětí, starších osob a zranitelných a marginalizovaných skupin;
7. přijmout opatření, jež umožní lepší přístup k cyklistice osobám se zdravotním postižením nebo osobám s omezenou schopností pohybu a orientace;
8. přijmout opatření na podporu aktivní mobility starších osob, a tím přispět k aktivnímu stárnutí;
9. poskytovat cílenou cyklistickou přípravu, zejména dětem a zranitelným a marginalizovaným skupinám;
10. brát v potaz, že členské státy mají možnost uplatňovat na dodání, pronájem a opravy kol a elektrokol snížené sazby DPH zavedené směrnicí Rady (EU) 2022/542¹⁰, aby se zlepšila jejich cenová dostupnost.

Kapitola III: Rozšiřování a zlepšování cyklistické infrastruktury

Zlepšení kvality, kvantity, návaznosti a atraktivity cyklistické infrastruktury má zásadní význam pro podporu většího využívání cyklistiky.

Zavazujeme se:

11. výrazně rozšířit bezpečnou a souvislou cyklistickou infrastrukturu v celé Evropě;
12. vypracovat a uplatňovat pokyny EU věnované normám, pokud jde o požadavky na kvalitu ve vztahu ke zranitelným účastníkům silničního provozu, včetně cyklistů, podle směrnice (EU) 2019/1936 o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury¹¹;
13. poskytnout cyklistům a dalším zranitelným účastníkům silničního provozu dostatečný prostor, aby se zvýšila úroveň bezpečnosti, zejména fyzickým oddělením cyklostezek od motorizované dopravy, kdekoli je to možné;
14. pracovat na vytvoření souvislé cyklistické sítě ve městech a zlepšit propojení mezi příměstskými a venkovskými oblastmi a centry měst, mimo jiné prostřednictvím cyklořádnic;
15. zajistit nabídku bezpečných a chráněných parkovacích míst pro jízdní kola v městských a venkovských oblastech, mimo jiné na železničních a autobusových nádražích a v uzlech mobility;
16. podporovat zavádění dobíjecích stanic pro elektrokola v územních plánech a v prostorách pro parkování jízdních kol uvnitř i vně budov.

Kapitola IV: Zvyšování investic a vytvoření příznivých podmínek pro cyklistiku

K uvolnění potenciálu, který cyklistika nabízí, je zapotřebí více investic.

¹⁰Směrnice Rady (EU) 2022/542 ze dne 5. dubna 2022, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a (EU) 2020/285, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 107, 6.4.2022, s. 1).

¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1936 ze dne 23. října 2019, kterou se mění směrnice 2008/96/ES o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury (Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 1),

Zavazujeme se:

17. poskytovat technickou podporu a financování, které pomohou vypracovat a provádět cyklistické strategie a investice související s cyklistikou; k podpoře cyklistických opatření budou využívány dostupné nástroje EU, zejména Sociální klimatický fond, Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Nástroj pro technickou podporu¹² a Nástroj pro oživení a odolnost;
18. zohledňovat cyklistiku v investicích na všech úrovních správy¹³;

Kapitola V: Zvýšení bezpečnosti a ochrany silničního provozu

Každý by měl být při jízdě na kole v bezpečí a chráněn.

Zavazujeme se:

19. pracovat na uskutečnění „vize nula“¹⁴ (žádná úmrtí na silnicích do roku 2050), a to i v případě zranitelných účastníků silničního provozu, a na dosažení prozatímního cíle snížit do roku 2030 počet úmrtí a vážných zranění o 50 % v souladu s Vallettským prohlášením¹⁵;
20. prosazovat pravidla a právní předpisy v oblasti bezpečnosti silničního provozu, aby byla zajištěna koexistence různých dopravních prostředků, se zaměřením na ochranu cyklistů a dalších zranitelných účastníků silničního provozu;
21. zajistit, aby pravidla týkající se bezpečnostních požadavků na elektrokola byla robustní, a podporovat jejich zavádění;
22. zlepšit zabezpečení na veřejných cykloparkovištích (včetně stanovišť pro sdílená jízdní kola a multimodálních uzlů) a intenzivněji řešit problém krádeží jízdních kol;
23. posílit cyklistickou přípravu – včetně výuky jízdy na kole pro děti a mladé lidi, osvětových kampaní zaměřených na bezpečnost silničního provozu (zejména na největší rizika pro cyklisty), podpory bezpečného používání klasických a elektrických jízdních kol a poučování účastníků řídičského výcviku o bezpečnosti zranitelných účastníků silničního provozu.

Kapitola VI: Podpora kvalitních zelených pracovních míst a budování evropského cyklistického průmyslu světové úrovně

Větší využívání cyklistiky znamená více vysoce kvalitních a lokálních pracovních míst, je prospěšné pro ekonomiku a cyklistický průmysl EU a přispívá k cílům průmyslové strategie EU.

Zavazujeme se:

24. vytvořit podmínky pro to, aby se v Evropě vyráběl široký sortiment jízdních kol (včetně elektrokol, rychlých elektrokol a jízdních kol pro osoby se zdravotním postižením) i

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro technickou podporu – [EUR-Lex - 32021R0240 - CS - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹³ Včetně vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (zavedených nařízením (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu).

¹⁴ https://road-safety.transport.ec.europa.eu/index_en

¹⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9994-2017-INIT/cs/pdf>

- jejich dílů, a prostřednictvím stávajících nástrojů EU na ochranu obchodu zajistit přístup k materiálům, vybavení a údržbě za celosvětově rovných podmínek;
25. podporovat odvětví služeb, které se týkají jízdních kol, včetně subjektů sociální ekonomiky a oběhového využívání jízdních kol (opětovné používání, opravy a pronájem);
 26. vytvořit příznivé podmínky pro stimulaci vysoce kvalitních pracovních míst a cyklistických klastrů, mimo jiné v cykloturistice, s cílem výrazně zvýšit počet kvalitních pracovních míst souvisejících s cyklistikou, podpořit malé a střední podniky a posílit příslušné dovednosti a odbornou přípravu;
 27. zvýšit atraktivitu tohoto odvětví a umožnit významné přechody mezi zaměstnáními z jiných relevantních odvětví;
 28. uznat evropský cyklistický průmysl jako partnera v systému mobility, aby byla v odvětví cyklistiky posílena odolnost, udržitelnost, oběhovost a digitalizace;
 29. podporovat odvětví cyklistických služeb, jako jsou sdílení jízdních kol a cyklistická logistika, zejména ve městech, mimo jiné posílením integrace cyklistické logistiky do logistického systému.

Kapitola VII: Podpora multimodality a cykloturistiky

Cyklistika by měla hrát klíčovou úlohu ve zlepšování multimodálního dopravního propojení a cestovního ruchu, zejména v kombinaci s vlaky, autobusy a dalšími druhy dopravy, a to v městských i venkovských oblastech.

Zavazujeme se:

30. podporovat a realizovat multimodální řešení v městských, příměstských a venkovských oblastech, jakož i pro cesty na dlouhé vzdálenosti vytvořením početnějších synergií mezi cyklistikou a jinými druhy dopravy, např. umožněním přepravy většího počtu jízdních kol autobusy a vlaky nebo zajištěním bezpečnějších a lépe chráněných parkovacích ploch pro jízdní kola na nádražích a v uzlech mobility;
31. podporovat systémy sdílení jízdních kol jako řešení pro první a poslední kilometr na cestě k službám veřejné dopravy;
32. vytvořit příznivé podmínky, jež podpoří cyklistiku jako udržitelný prostředek pro rekreaci a turistiku.

Kapitola VIII: Zlepšení sběru údajů o cyklistice

Údaje o cyklistice musí být v celé EU shromažďovány stejným způsobem, aby se zajistilo účinné sledování pokroku při provádění zásad a závazků obsažených v tomto prohlášení.

Zavazujeme se:

33. sledovat plnění našich závazků;
34. umožnit kontinuální měření pokroku, pokud jde o využívání cyklistiky v EU, stanovením celounijní výchozí pozice, včetně délky, hustoty sítě, kvality a přístupnosti cyklistické infrastruktury a služeb pro několik typů uživatelů, podílu cyklistiky na celkové dopravě a mobilitě a počtu vážných zranění a úmrtí mezi cyklisty;
35. vypracovat harmonizované ukazatele týkající se cyklistiky pro městské uzly transevropské dopravní sítě (TEN-T);

36. vyvinout statistiky mapující cyklistiku a cyklistickou infrastrukturu na místní, vnitrostátní a unijní úrovni, včetně spolupráce mezi členskými státy a Eurostatem za účelem shromažďování příslušných údajů.